

Nullum crimen sine lege

eFocus

Podle článku 39 Listiny základních práv a svobod jen zákon stanoví, které jednání je trestným činem. Jinak řečeno, bez předchozího zákona není trestného činu. Je to vcelku dobrá zásada, i když není tak dávná, jak bychom si mohli myslet (1813?). A také není v demokratickém světě tak univerzální, jak bychom si představovali. Spojené království se obejde bez legální definice vraždy, protože tato skutková podstata je dostatečně pevně a spolehlivě definována v precedentních rozhodnutích.

Kontinentální právo však má problém, je tvořeno nejen psaným právem, ale i faktickými precedenty, které se jen tváří jako nezávazná judikatura. Zatímco u psaného práva je zákaz retroaktivity v neprospěch obviněného respektován absolutně, judikatura je schopná aktivně zpříšňovat trestní praxi zpětně, k velikému překvapení pachatelů. Z doby nedávné si můžeme připomenout případ poslaneckých „trafikantů“, na kterých státní zastupitelství chtělo judikatorně vybudovat novou definici úplatkářství, v tomto měsíci zase soud průkopnickým způsobem posoudil jednání řidiče Jaguáru, který pravděpodobně úmyslně zavinil dopravní nehodu, jako šestinásobný pokus vraždy (může-li čtenář věřit tomu, co čte v novinách - a to zpravidla nemůže ani na sportovní stránce.)

V této souvislosti je poučný příběh pana Bruna Contrady (84), policejního důstojníka z Palerma. Pan Contrada v letech 1979 - 1988, jinak to příslušník speciální jednotky k boji s organizovaným zločinem, poskytoval citlivé informace mafiánské organizaci známé jako „Cosa nostra“, což bylo palermským soudem v roce 1996 posouzeno jako trestný čin vnější podpory organizace mafiánského typu (concorso esterno in associazione di stampo mafioso) a pan Contrada byl odsouzen k nepodmíněnému odnětí svobody na dobu deseti let. Odvolací soud v Palermu v roce 2001 pana Contradu obžaloby zprostil s tím, že jeho jednání nebylo trestným činem, a po zrušení tohoto rozsudku kasačním soudem byl pan Contrada opět odsouzen ke stejnému nepodmíněnému trestu. Rozlišení toho, co je jednorázovou pomocí pachateli konkrétního trestného činu a co naplňuje skutkovou podstatu vnější podpory mafii, procházelo v Itálii judikatorním výkladem, který se ustálil až dvěma zásadními rozhodnutími v letech 1994 a 1995. Poté, když věc prošla všemi stupni v Itálii, podal pan Contrada stížnost k Evropskému soudu pro lidská práva a dovolával se porušení článku 7 Evropské úmluvy o lidských právech („Nikdo nesmí být odsouzen za jednání nebo opominutí, které v době, kdy bylo spácháno, nebylo podle vnitrostátního nebo mezinárodního práva trestným činem.“)

Evropský soud pro lidská práva jednomyslně vyhověl stížnosti pana Contrady s tím, že v době, kdy se předmětného jednání dopustil, si nemohl být vědom toho, jak bude toto jeho jednání posouzeno v roce 1996, neb skutková podstata byla jasně vyložena judikaturou až následně, a přiznal mu náhradu za nemateriální újmu ve výši 10 000 eur a náklady řízení ve výši 2 500 eur. Rozhodnutí Contrada c. Itálie (stížnost 66655/13) je ke stažení na stránkách Evropského soudu pro lidská práva ve francouzštině a italštině, pro fajnšmekry též v ruštině.

Dosti se mi to líbí a mám pocit, že s „trafikanty“ Česká republika dost ušetřila, jelikož jejich trestní stíhání bylo zastaveno (byť z jiných důvodů, o kterých se dá diskutovat). Nicméně se mi neodbytně vkrádá myšlenka - znamená to snad, že trestní judikatura se může vyvíjet jen ve prospěch pachatelů?

Názor byl publikován v rámci vydání EPRAVO.CZ Digital - listopad 2015.

Nové číslo EPRAVO.CZ Digital si můžete stáhnout **ZDARMA na App Store, Google Play a Windows Store**, a to přímo z Vašeho tabletu či chytrého telefonu. Pokud máte již aplikaci staženou, postačí si stáhnout pouze nové vydání. Využít můžete také webový archiv starších čísel na adrese tablet.epravo.cz.

Další články:

- [Nebezpečný návrh novely zákona aneb Cesta do pekel je dlážděna těmi nejlepšími úmysly.](#)

Actio popularis - dobrý sluha, ale špatný pán

- Třpyt a bída DPP
- Lesk a bída klouzavého mandátu
- GDPR pro samostatné advokáty
- GDPR kontra zásada veřejnosti
- Proboha, nepohrávejme si s myšlenkou na zrušení Senátu - aneb I každý populismus musí mít svou mez.
- Proč máme málo soudců-mužů? Není to diskriminace?
- Zpověď týraného dyslekticko-dysgrafického autisty
- Právo stále bují aneb Právní život
- Glejt pro podpantofelníka
- Léto versus generátor spisů aneb Právní život